

**แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3**
**The Guidelines for The Development of Creative Leadership of
School Administrators Under Surin Primary
Educational Service Area Office 3**

กมลวรรณ เมียะแก้ว, ธัญเทพ สิทธิเชื้อ, ประภาพร บุญปลอด
Kamonwan Myakaew, Thanyatpeth Sitthisuea, Prapaporn Boonplod
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Department of Educational Administration, Faculty of Education,
Surindra Rajabhat University
E-Mail: Pagamonwan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และ 3) ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจำนวน 292 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ มีค่า 0.9394 แบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

ได้รับบทความ: 12 พฤษภาคม 2566; แก้ไขบทความ: 25 พฤษภาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 26 พฤษภาคม 2566

Received: May 12, 2023; Revised: May 25, 2023; Accepted: May 26, 2023

คือ 1) ด้านการมีความไว้วางใจ 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 3) ด้านการมีความยืดหยุ่น 4) ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจและ 5) ด้านการมีจินตนาการ

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยรายข้อน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวมในแต่ละองค์ประกอบจากระยะที่ 1 มากำหนดเป็นประเด็นคำถามในการยกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยใช้กระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึก พิจารณาตามรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีจินตนาการ ด้านการมีความไว้วางใจ และด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ตามลำดับจำนวน 18 แนวทาง

3. การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ปรากฏว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

Abstract

The purpose of this research were: 1) to study the current conditions of creative leadership of school administrators. 2) to study the development approaches of creative leadership of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3 and 3) to evaluate the development approaches of creative leadership of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3. Research methods was divided into 3 phases. Phase 1 is to study the current conditions of creative leadership of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3. Phase 2 is to study the development approaches of creative leadership of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3 and Phase 3 is to evaluate the development approaches of creative leadership of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3. The sample consisted of 292 school administrators and teachers obtained by stratified random sampling. The tools is a questionnaire with a confidence value of 0.9394, used for data collection were questionnaires, interview forms and assessment forms. Statistics used were Percentage, Mean and Standard deviation.

The research result found that:

1. The current state of creative leadership of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3, found that an overall was at a high level ($\bar{X} = 4.21$) when considering the Mean side by side, it was found that were at the high level in all 5 aspects, ranked from descending to the following: 1) Trust 2) Vision 3) flexibility 4) problem solving and decision making and 5) imagination

2. Guidelines for the creative leadership development of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3, overall and each aspect with individual Mean less than the total Mean in each component from Phase 1 were used as questions in drafting the approaches for the creative leadership development of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3, using an in-depth interview process considered by aspect, including flexibility, vision, imagination, trust and problem-solving and decision-making, respectively, totaling 18 approaches.

3. An evaluation of creative leadership development guidelines of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3 by 17 experts, it was found that the overall suitability was at the highest level, The overall probability was at the highest level and the overall usefulness was at the highest level.

Keywords: The Guidelines for the Development, Creative Leadership

1. บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาการปฏิรูปการศึกษา การกำหนดนโยบายสำคัญหลายประการที่ขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง โดยมีเป้าหมายที่จะสร้างโอกาสและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไปสู่ความสำเร็จ โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ซึ่งมีประชากรวัยเรียนมากที่สุดที่ต้องเร่งพัฒนาให้ได้ตามแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 และมีสถานศึกษากระจายอยู่ทั่วประเทศภายใต้การกำกับดูแลของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละแห่ง สถานศึกษาก็มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาให้ตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการประสบผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ ตามพันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน การจัดการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จเพราะนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้วยังเป็นจุดเชื่อมของนโยบายกับการ

ปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับครู และผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งผู้บริหารนอกจากจะต้องมีคุณลักษณะที่ดีมีความคิดริเริ่มมีความรู้ความสามารถเป็นผู้นำครูเป็นผู้ชี้แนะแนะนำเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นผู้นำเชื่อถือ ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา อีกทั้งยังเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของบุคลากรภายในโรงเรียน กำกับดูแลการจัดการศึกษา สนับสนุนผู้ปกครองหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้เขามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนนอกจากนี้ความเป็นผู้นำย่อมเกิดขึ้น แม้ว่าผู้นำไม่จำเป็นต้องเป็นผู้บริหารแต่ผู้บริหารก็ควรจะเป็นผู้นำ

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการจูงใจประสานงานและนำบุคคลอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ อย่างท้าทาย การแสดงออกของผู้นำที่ตอบสนองความต้องการของบุคลากรในด้านความสามารถ ในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกระตุ้นให้เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งการแสดงออกถึงการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลา มีทัศนคติในเชิงบวกต่อโลกต่อชีวิตเชื่อมั่นในคุณค่าศักยภาพของตนเองและผู้อื่นที่พร้อมจะก้าวข้ามอุปสรรคไปด้วยกัน มีการแสดงถึงความยืดหยุ่นทางความคิดและการกระทำ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความสมดุลในชีวิตที่รู้จักพัฒนาตนเองเสมอ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และจิตวิญญาณ สามารถผลักดันให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติหน้าที่ให้ บรรลุเป้าหมาย แนะนำกระบวนการใหม่ ๆ มาใช้ภายในองค์กรเพื่อที่จะทำให้ครูสามารถคิดนอกกรอบ กล้าคิดกล้าตัดสินใจมีความคิดสร้างสรรค์มองถึงความเป็นปัจเจกบุคคลหาแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ประกอบกับการสื่อสารภายในองค์กรหลากหลายทันต่อเหตุการณ์มีความสามารถในการปรับตัวมีความง่ายคล่องตัวและยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและให้เกิดประสิทธิผลแก่สถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ให้ความสำคัญในการพัฒนาและการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ “งานได้ผล คนสำราญ องค์กรสำเร็จ” คือ ภาพแห่งความสำเร็จที่คาดหวังว่าทุกภาคส่วนผู้บริหารการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาจะได้ร่วมด้วยช่วยกันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารในสถานศึกษาและเป็นผู้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ กำหนดจุดหมาย วางแผน กำหนดเป้าหมาย ตลอดจนวิธีดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้การบริหารโรงเรียนบรรลุเป้าหมายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายรัฐที่กำหนดไว้ และจะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการศึกษาให้สูงขึ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ควรมีจินตนาการมีความยืดหยุ่น มีการแก้ปัญหาและสร้างความไว้วางใจ ตลอดจนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดียอมนำพาไปสู่การบริหารสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย ภาวะผู้นำที่สร้างสรรค์หลากหลายเหล่านี้ จะเป็นกลไกสำคัญยิ่งและมีอิทธิพล

สูงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา คุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้นำเสมอ

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ลักษณะที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำ ซึ่งจะต้องใช้รูปแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมและมีสมรรถนะในการบริหารงานและปัจจัยแห่งการจูงใจต่าง ๆ เพื่อให้ครูเกิดทัศนคติที่ดีต่อผู้บริหารและต่อองค์กร ทำให้ปฏิบัติหน้าที่เต็มศักยภาพส่งผลให้ระบบการทำงานมีการเชื่อมโยงกันการทำงานจะไม่ติดขัด และเกิดประสิทธิภาพดังผลปรากฏให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ย่อมแสดงให้เห็นถึงผลของการปฏิบัติหน้าที่ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ยังไม่สามารถจูงใจให้ข้าราชการครูร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น สิ่งที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของครูสมบูรณ์และสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์การศึกษาได้ในที่สุดก็คือ ภาวะผู้นำ (Leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษา คำว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาสถานศึกษาทุกระดับ เพราะภาวะผู้นำก่อให้เกิดผลที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะในภาวะวิกฤติของการศึกษาไทยที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วนต้องการภาวะผู้นำที่เข้มแข็งมีความตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหาและสร้างความมั่นใจที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กร และทำให้การศึกษาของไทยก้าวหน้าไปในทางที่ดีขึ้น (นิรุฒ มีพันธ์, 2559: 3)

ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญและมีความคาดหวังที่จะเห็นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหาร ต้องมีวิธีการปรับเปลี่ยนการบริหารโดยใช้แนวคิดวิธีการการจูงใจกลยุทธ์ใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหาประสิทธิผลของโรงเรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันของ คณะกรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นี้จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการบริหารได้เป็นอย่างดีเพื่อเป้าหมายสูงสุด คือคุณภาพทางการจัดการศึกษาจึงได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 แบ่งเป็น 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 5 คน

ขั้นที่ 3 สังเคราะห์องค์ประกอบและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นที่ 4 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

1) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 292 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 5 ด้าน (1) ด้านการมีความยืดหยุ่น (2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (3) ด้านการมีจินตนาการ (4) ด้านการมีความไว้วางใจ (5) ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ รวม 45 ข้อ

3) วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการยกร่าง

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยยกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 นำข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมในแต่ละด้าน เพื่อยกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ขั้นที่ 3 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญนำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 5 คน

3. ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ขั้นที่ 1 ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ดำเนินการประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิมีความสามารถด้านการบริหารและภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 พบว่า

1. ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 5 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการมีความยืดหยุ่น 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 3) ด้านการมีจินตนาการ 4) ด้านการมีความไว้วางใจ และ 5) ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

2. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยอ้างอิงจากผลการศึกษาผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้องค์ประกอบทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการมีความยืดหยุ่น 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 3) ด้านการมีจินตนาการ 4) ด้านการมีความไว้วางใจ และ 5) ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

3) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

4.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1. ผลสรุปการวิเคราะห์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการยกย่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยนำข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมในแต่ละด้านนำมาเป็นประเด็นในการยกย่อง

2. ผลการยกย่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้วิจัยได้ 16 ประเด็น

3. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญนำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน พิจารณาให้ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยอ้างอิงจากผลการยกย่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้วิจัยได้ 16 ประเด็น ในองค์ประกอบจำนวนทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบหลักและ 18 แนวทางย่อย

ด้านที่ 1 ด้านการมีความยืดหยุ่น มี 3 แนวทาง 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ครูรู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับบริบทในองค์กร เพื่อเป็นแนวทางให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบูรณาการวิธีการทำงานได้อย่างหลากหลายโดยไม่ยึดติดกับรูปแบบการทำงานเดิม

ด้านที่ 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ มี 4 แนวทาง 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาแนวทางในการดำเนินงานจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการฝึกวางแผน เตรียมความพร้อมเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา (4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

ด้านที่ 3 ด้านการมีจินตนาการ มี 3 แนวทาง 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนการทำงาน มีการประเมินสถานการณ์และแนวโน้มความเป็นไปได้ในการบริหารงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกระตุ้นความคิดของครูให้เกิดจินตนาการมองเห็นประโยชน์ของโอกาสที่เกิดขึ้น นำไปสู่ความสำเร็จ ในอนาคต 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายงานที่ท้าทายและให้ความเป็นอิสระในความคิดของครูเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วมกัน

ด้านที่ 4 ด้านการมีความไว้วางใจ มี 3 แนวทาง 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเชื่อถือนำไว้วางใจให้กับบุคลากร ด้วยการบริหารตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความเมตตาและความยุติธรรม 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีมีความน่าเชื่อถือและสร้างความไว้วางใจให้กับบุคลากร 3) ผู้บริหารสถานศึกษา

ควรมีการปรับปรุงพัฒนาตนเองสามารถดึงศักยภาพที่มีอยู่ออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 5 ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ มี 5 แนวทาง 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะกระบวนการคิดและการตัดสินใจที่รอบคอบบนพื้นฐานเหตุและผล สามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้ถูกต้องรวดเร็ว 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ข้อมูล ให้มองเห็นความเชื่อมโยงและเรียงลำดับความสัมพันธ์หรือ ความเกี่ยวข้องกันของปัญหา 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในกระบวนการแก้ไขปัญหา 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ทำความเข้าใจปัญหา กำหนดประเด็นปัญหาให้ชัดเจน เพื่อหาวิธีการแก้ไขและตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ

4.3 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ผลการประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากผู้เชี่ยวชาญมีความสามารถด้านการบริหารเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับภาวะผู้นำ จำนวน 17 คน

ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในด้านความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลเพื่อเป็นการขยายผลการวิจัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีจินตนาการ ด้านการมีความ

ไว้วางใจและด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาบริหารโดยยึดหลักความสุจริต มีวินัย ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม มีความอดทน มุ่งมั่น ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ เป็นแบบอย่าง ปรับตัวได้ตามสถานการณ์พร้อมที่จะเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่เกิดขึ้นมาพัฒนาองค์กรอาศัยความรู้ประสบการณ์เพื่อแก้ปัญหา มีความสามารถคิดวิเคราะห์นับได้ว่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์โน้มน้าวให้ผู้ตามมีความเต็มใจและมีความกระตือรือร้นในการร่วมกันปฏิบัติ ถือได้ว่าเป็นผลแห่งความสำเร็จและความมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงแข ขำนอก (2559: 100-102) วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการมีความยืดหยุ่น ผู้บริหารมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารในยุคปัจจุบันควรมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

5.2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการมีความยืดหยุ่น มีจำนวน 3 แนวทาง 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรทักษะการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การส่งเสริมให้ครูรู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับบริบทในองค์กร เพื่อเป็นแนวทางให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ (3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรบูรณาการวิธีการทำงานได้อย่างหลากหลายโดยไม่ยึดติดกับรูปแบบการทำงานเดิม ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนสอนของ บุคลากรภายในสถานศึกษาและมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงรับฟังข้อเสนอแนะของบุคลากรในการทำงานเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพร ไสยถน (2563: 75) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีพฤติกรรมของความยืดหยุ่นผ่อนปรน สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามความเหมาะสมกับเวลาและสถานที่เปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

2. ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีจำนวน 4 แนวทาง 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด 2) ผู้บริหาร

สถานศึกษาควรศึกษาแนวทางในการดำเนินงานจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการฝึกวางแผน เตรียมความพร้อมเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา และ 4) ผู้บริหารปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่มีความชัดเจนและสร้างสรรค์ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการกำหนดภาพและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาในอนาคตได้อย่างชัดเจน เพื่อที่จะได้นำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญฤทัย ภู่อาระ (2562: 81) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ และตระหนักถึงการมีวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารในการมองภาพในอนาคตที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีการกำหนดทิศทางและจุดหมายของสถานศึกษาที่ชัดเจนเพื่อที่จะพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในอนาคต

3. ด้านการมีจินตนาการ มีจำนวน 3 แนวทาง 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการทำงาน มีการประเมินสถานการณ์และแนวโน้มความเป็นไปได้ในการบริหารงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นความคิดของครูให้เกิดจินตนาการมองเห็นประโยชน์ของโอกาสที่เกิดขึ้น นำไปสู่ความสำเร็จ ในอนาคตและ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายงานที่ท้าทายและให้ความเป็นอิสระในความคิดของครูเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วมกันผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยการแสวงหาความรู้รวมกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำเอาความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์เป็นแนวคิด และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน ผู้บริหารต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไปต้องมีการพัฒนาตนเองพัฒนาวิชาชีพ โดยการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการ วิธีการ หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา มาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ เตือนใจ สุนกุล (2562: 3) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความทุ่มเทให้การทำงานตามเป้าหมายของโรงเรียนอย่างสร้างสรรค์ และยังสอดคล้องกับ มนูญยา ควรำพิง และคณะ (2564: 17-32) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารต้องสร้างกระบวนการคิดใหม่ ๆ ที่มีความหลากหลาย เพื่อนำไปปรับใช้ในการบริหาร เน้นคิดนอกกรอบ โดยมุ่งผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ และต้องมีทักษะ ไหวพริบในการทำงานอย่างมีเหตุและผล

4) ด้านการมีความไว้วางใจ มีจำนวน 3 แนวทาง 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเชื่อถือไว้วางใจให้กับบุคลากร ด้วยการบริหารตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความเมตตาและความยุติธรรม 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติงานเป็น

แบบอย่างที่ดีมีความน่าเชื่อถือและสร้างความไว้วางใจให้กับบุคลากร และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการปรับปรุงพัฒนาตนเองสามารถดึงศักยภาพที่มีอยู่ออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และควรสร้างขวัญกำลังใจด้วยการให้รางวัลและกล่าวชมเชยบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับ Bennis (1976) กล่าวว่าผู้นำจะต้องรู้วิธีการที่จะสร้างและรักษาความเชื่อถือไว้วางใจโดยการแสดงความคิดความสามารถในการทำงาน ปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์อย่างชัดแจ้ง

5. ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจมีจำนวน 5 แนวทาง 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะกระบวนการคิดและการตัดสินใจที่รอบคอบบนพื้นฐานเหตุและผลสามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้ถูกต้องรวดเร็ว 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ข้อมูล ให้มองเห็นความเชื่อมโยงและเรียงลำดับความสัมพันธ์หรือ ความเกี่ยวข้องกันของปัญหา 3) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในกระบวนการแก้ไขปัญหา 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ทำความเข้าใจปัญหา กำหนดประเด็นปัญหาให้ชัดเจน เพื่อหาวิธีการแก้ไขและตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงแข ข่านอก (2559: 100-102) ได้ศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6” พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ด้านการแก้ปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของครูและบุคลากร เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ แก้ปัญหา รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความร่วมมือให้คณะครูร่วมกันแก้ปัญหาด้านต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีทักษะในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ ตามลำดับส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยสามารถนำมาคาดคะเน ปัญหาได้ถูกต้องชัดเจน

5.3 การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ต้องมีแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของตนเองโดยการศึกษาแบบอย่างวิธีการ เทคนิคต่าง ๆ ที่ทำให้ประสบความสำเร็จเก็บข้อมูลที่หลากหลายเพื่อนำมาประยุกต์ได้อย่างเหมาะสม และหาแนวทางในการดำเนินงานให้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน พร้อมทั้งจะปรับปรุงพัฒนาตนเองให้สามารถดึงศักยภาพที่มีอยู่ออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ และสามารถนำ

ศักยภาพของตัวเองไปพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ครบทั้งองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีจินตนาการ ด้านการมีความไว้วางใจ ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจซึ่งสอดคล้องกับ แก้วมณี ปัทมะ (2564: 90) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการศึกษาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำและการสังเคราะห์ วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีจินตนาการ ด้านการมีความไว้วางใจ และด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ กำหนดเป็นสมรรถนะและจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อให้ผู้บริหารในปัจจุบันได้มีความเข้าใจ และนำไปใช้ปฏิบัติเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพื่อจะได้นวัตกรรมที่เป็นรูปแบบที่จะนำไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อให้มีเครื่องมือวัดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- แก้วมณี ปัทมะ. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ขวัญฤทัย ภู่อาระ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**.
บัณฑิตมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- เตือนใจ สุนกุล. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นิรุธ มีพันธ์. (2559). ตัวแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน
ระดับมัธยมศึกษาในภาคเหนือตอนบน. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ดวงแข ขำนอก. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. **วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- มนัญญา ควรำพึง, เบญจพร ชนะกุล และสุภาพ เต็มรัตน์. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ของผู้บริหารใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากระบี่. **วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์**, 6(3), 17-32.
- สุภาพร โสภณ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็น
องค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 21. **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Bennis, W. (1976). **The Unconscious Conspiracy: Why Leaders Can't Lead**.
Retrieved from: <https://eric.ed.gov/?id=Ed144241> (Accessed 7 December
2022).